

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVII KONFERENCIJA

Vilnius, 2025 m. gegužės 16 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė VU MF Mokslo ir inovacijų
skyriaus Studentų mokslinės veiklos
koordinatore Urtė ŽAKARYTĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2025

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
doc. dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Jaun. m. d. Laura Lukavičiūtė-Navickienė
asist. dr. Agnė Abraitienė
gyd. rez. Domas Grigoravičius
doc. dr. Indrė Trečiokienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
lekt. gyd. Andrius Apšega
lekt. gyd. Karolina Žvirblytė-Skrebutėnienė

prof. dr. Pranas Šerpytis
lekt. Artūras Mackevičius
dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
dr. Audra Brazauskaitė
asist. dr. Diana Sukackienė
asist. dr. Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
dr. Rokas Borusevičius
doc. dr. Saulius Galgauskas
jaun. asist. Andrius Žučenka
Doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas

doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila
prof. dr. Nomeda Rima Valevičienė
asist. dr. Tomas Aukštikalnis
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Andrius Bleizgys
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Asist. dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitas Lesinskienė
asist. dr. Jelena Stanislavovienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Ugnė Šilinskaitė
Austėja Zubauskaitė
Aida Kuznecovaitė
Milda Kančytė
Milvydė Marija Tamutytė
Renatas Kedikas
Fausta Timinskaitė
Antanas Simonas Garuolis
Gailė Mikalauskaitė
Gabrielius Leščinskas
Damian Luka Mialkowskyj
Radvilas Jančiauskas
Maksim Čistov
Ugnė Mickutė
Lina Bludžiutė
Augustė Melaikaitė

Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Raminta Kasteckaitė
Ernestas Gulbickis
Edgaras Zaboras
Benas Matuzevičius
Sylvia Rogoža
Rūta Valiukevičiūtė
Agnė Vasiulytė
Agata Bruzgul
Valentinas Kūgis
Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas
Matas Kuncė
Gintė Grubliauskaitė
Milda Černytė

Julija Grigaitytė
Dovydas Stankevičius
Patricija Griškaitė
Povilas Jurgutavičius
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabija Marčiulaitytė
Augustinas Stasiūnas
Alicija Šavareikaitė
Odeta Aliukonytė
Milda Eleonora Gričiūtė
Robertas Basijokas
Elvin Francišk Bogdzevič
Rokas Dastikas

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2025

© Vilniaus universitetas, 2025

AMANITA MUSCARIA VARTOJIMO PAPLITIMO DIDĖJIMAS IR SU TUO SUSIJĘ SVEIKATOS PAVOJAI: KLINIKINIŲ ATVEJŲ ANALIZĖ

Autorius. Emilija SAVICKAITĖ, VI kursas.

Vadovas. Gabija LAUBNER-SAKALAUŠKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Anesteziologijos ir reanimatologijos klinika.

Tikslas. Remiantis moksline literatūra, įvertinti deksmedetomidino ir klonidino panašumus bei skirtumus, susijusius su jų taikymu regioninėje ir bendrojoje nejauroje.

Metodai. Pristatomi keturi *Amanita muscaria* vartojimo ir apsinuodijimo atvejai 2023 metais Lietuvoje. Detalesnei analizei, atlikta sisteminga paieška PubMed duomenų bazėje. Įvertinus publikacijų atitiktį bei tinkamumą, galutinei analizei atrinkti 27 straipsniai, atitinkantys įtraukimo kriterijus.

Rezultatai. 2023 m. Lietuvoje visi keturi dokumentuoti *Amanita muscaria* apsinuodijimo atvejai buvo susiję su tyčiniu rekreaciniu vartojimu, žyminčiu poslinkį nuo atsitiktinio prie sąmoningo vartojimo dėl psichoaktyvių savybių. Klinikinės išraiškos svyravo nuo lengvų simptomų, tokių kaip galvos svaigimas ir pykinimas, iki sunkių komplikacijų – kvėpavimo nepakankamumo, reikalavusio intubacijos. Augantis *Amanita muscaria* vartojimas dėl psichoaktyvaus poveikio atspindi besikeičiančią psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo tendenciją, keliančią susirūpinimą dėl galimos rizikos sveikatai, nepaisant numanomo terapinio naudojimo. Nors *Amanita muscaria* yra psichoaktyviųjų medžiagų reguliavimo „pilkojoje zonoje“, dėl teisinio dviprasmiškumo tam tikrais atvejais ji priskiriama naujų psichoaktyviųjų medžiagų kategorijai. Nors *Amanita muscaria* dažnai lyginama su psilocibino turinčiais grybais, jos pagrindinis psichoaktyvus junginys – muskimolis – neveikia serotonino 5-HT_{2A} receptorių. Vietoje to, poveikis pasireiškia per GABA_A receptorių modulaciją. Tuo pačiu metu etnomikologiniai tyrimai posovietinėse šalyse rodo, kad vartotojai, nepaisydami *A. muscaria* toksiškumo, išlaiko galias kultūriškai įsišaknijusias nuostatas apie šių grybų gydomąsias savybes. Augantis susidomėjimas mikrodozavimu taip pat pasiekė ir *A. muscaria*, tačiau šis reiškinys tebėra moksliskai nepatvirtintas. Nors ikiklinikiniai tyrimai rodo, kad muskimolis ir ibotėninė rūgštis gali turėti raminamųjų ir neuroaktyvių savybių, jų terapinis potencialas turi būti patvirtintas griežtais klinikiniais tyrimais.

Išvados. Nereguliuojamas *Amanita muscaria* statusas ir didėjantis prieinamumas kelia reikšmingų visuomenės sveikatos problemų. Nors medicininiuose kontekstuose ši rūšis vis dar menkai ištirta, jos toksiškumo rizikos yra gerai dokumentuotos. Klaidinanti informacija internete prisideda prie neinformuoto vartojimo, ypač tarp jaunesnio amžiaus asmenų. Siekiant pagrįstų reguliavimo sprendimų, būtini tolimesni tyrimai, kurie padėtų išsamiau atskleisti šio grybo cheminę sudėtį, galimą terapinį potencialą bei poveikį sveikatai.

Raktažodžiai. *Amanita muscaria*; muskimolis; ibotėninė rūgštis; mikrodozavimas; psichoaktyvūs grybai.